

وضعیت آلودگی هوای شهر اصفهان در آستانه بحران قرار دارد و باز عمده آلودگی آن ناشی از حمل و نقل است.

تخلقات صید و شکار، صورت گرفته است. خوشبختانه حدود ۵ درصد از خاک استان تحت پوشش حفاظتی اداره کل حفاظت محیط زیست استان قرار دارد که به طور دائمی مدیریت و کنترل می‌شدند و شامل پارک ملی کلاه قاضی، پناهگاه حیات وحش قمشلو، پناهگاه حیات وحش موته، منطقه شکار ممنوع کرکس و منطقه شکار ممنوع سد حنا می‌باشند. این مناطق از مهمترین زیستگاههای طبیعی استان هستند که حتی الامکان از فعالیت‌های مخرب به دور مانده و موجودیت آنها به عنوان یک اکوسیستم طبیعی حفظ گردیده‌اند. سایر مناطق استان نیز از طریق قوانین شکار و صید با عنوان مناطق آزاد تحت نظارت و کنترل این اداره کل قرار دارند.

- در جهت رفع مشکلات زیست محیطی در سطح استان اصفهان چه برنامه‌ریزی‌هایی شده و چه اقداماتی در دست انجام است؟

در بخش محیط زیست طبیعی، عمده فعالیت‌ها در جهت کنترل مناطق تحت پوشش حفاظتی و نیز کنترل صید و شکار بوده است که این امور مهم در آینده نیز با قوت و شدت بیشتر دنبال می‌گردد. انشا... سیاست توسعه سطوح زیر کنترل حفاظت محیط زیست را دنبال خواهیم کرد تا به یلین وسیله هر چه بیشتر قادر به حفظ و حراست تنوع گونه‌های زیستی جانوری و گیاهی گردیم و هر چه بیشتر عرصه‌های طبیعی ارزشمند استان را از تعارضات دور نگهداریم.

در بخش محیط زیست انسانی، تاکنون مسائلی از قبیل اجرای مقررات استقرار و بهره‌برداری صنایع و نیز کنترل آلودگی آنها دنبال شده است. علاوه بر ادامه این فعالیت‌ها، در نظر است که پایش ادواری و سیستماتیک صنایع از نظر کنترل آلودگی دنبال شود و در این راستا ایجاد بانک اطلاعات زیست محیطی جامع از جمله اقدامات در دست اجرا می‌باشد. برای

بزرگ در استان فعالیت دارند که بخش‌های عمده فاضلاب آنها بدون عملیات تصفیه به منابع آب و خاک تخلیه می‌گردند. متأسفانه آن دسته از صنایعی هم که مجهز به سیستم تصفیه فاضلاب هستند از راندمان تصفیه خوبی برخوردار نیستند و غالباً کیفیت پساب خروجی آنها، استانداردهای سازمان حفاظت محیط زیست را ارضاء نمی‌کنند.

فاضلاب‌های شهری از دیگر منابع عمده آلودگی آب و خاک استان هستند، زیرا جدای از فاضلاب آن بخش از شهرها و روستاهایی که هنوز مجهز به تصفیه‌خانه فاضلاب نیستند، پساب دیگر شهرهایی که مجهز به تصفیه‌خانه هستند، نیز غالباً از نظر غلظت آلاینده‌ها به حد مجاز استانداردهای سازمان حفاظت محیط زیست نرسیده‌اند. کود و سموم کشاورزی که به طور بی‌رویه در فعالیت‌های کشاورزی استان به مصرف می‌رسند، نیز از طریق زه کش و یا نفوذ به زمین، باعث آلودگی جدی منابع آب و خاک استان شده است.

وضعیت آلودگی هوای شهر اصفهان در آستانه بحران قرار دارد و بار عمده آلودگی آن ناشی از حمل و نقل است. لذا اگر مدیریت ترافیک و حمل و نقل به همین روند ادامه یابد، قطعاً در فصول پاییز و زمستان به وضعیتی همچون تهران دچار می‌شویم. ابتدا نقش صنایع مجاور شهر اصفهان مانند پالایشگاه اصفهان، نیروگاه‌های اسلام‌آباد، شهید محمد منتظری، کارخانه‌های سیمان، ذوب آهن، کوره‌های تولید آجر و آهک و کارخانه‌های آسفالت‌پزی را نمی‌توان نادیده گرفت.

محیط زیست طبیعی استان نیز دچار تعارضات فراوانی شده و امروزه کمتر عرصه طبیعی در استان وجود دارد که دچار آسیب نشده باشد. عمده این تعارضات از یکسو به دلیل افزایش جمعیت که منجر به توسعه شهری، توسعه فعالیت‌های خدماتی و صنعتی، افزایش سطوح زیرکشت، چرای بی‌رویه دام در مراتع و توسعه شبکه ارتباطی راه‌ها و از سوی دیگر به دلیل

مصاحبه با

آقای دکتر امیر تائبی

مدیر کل محترم حفاظت محیط زیست استان اصفهان

را ترسیم نمود.

در بخش محیط زیست انسانی، شناخت و کنترل آلودگی‌های ناشی از فعالیت‌های بشری و در بخش محیط زیست طبیعی مباحث صید و شکار، حفاظت و مدیریت مناطق طبیعی تحت پوشش سازمان حفاظت محیط زیست و به طور کلی حفظ تنوع زیستی مطرح می‌باشد. از نظر محیط زیست انسانی، استان اصفهان به دلیل آن که در چهارراه ارتباطی شمال به جنوب و غرب به شرق کشور واقع شده و دومین قطب رشد و توسعه کشور است و حدود ۱۰ درصد از فعالیت‌های اقتصادی و صنعتی کشور در آن قرار گرفته، وضعیت بسیار حساسی دارد. این حساسیت به خصوص از آن جهت اهمیت دارد که حدود ۷۰ درصد از این فعالیت‌ها در حدود ۶ درصد مساحت محدوده مرکزی استان متمرکز شده است. به دلیل این تمرکز فعالیت‌ها، منابع آب، خاک و هوای استان و به خصوص محدوده مرکزی آن به شدت در معرض آلودگی قرار دارد و به نظر اینجانب اکنون در وضعیت آستانه بحران به سر می‌بریم.

در حال حاضر بیش از ۶۰۰۰ واحد صنعتی کوچک و

- ضمن تشکر از جنابعالی به دلیل وقتی که در اختیار مجله علمی - ترویجی آب و فاضلاب برای این مصاحبه قرار دادید، لطفاً در ابتدا راجع به سوابق علمی و اجرایی خود توضیحاتی را برای خوانندگان محترم مجله ارائه بفرمایید.

اینجانب دکترای خود را در رشته مهندسی محیط زیست از دانشگاه کالیفرنیا در دیویس آمریکا دریافت نمودم و هم اکنون دانشیار دانشکده مهندسی عمران دانشگاه صنعتی اصفهان هستم. در کنار تدریس و تحقیق، تا اواخر سال گذشته مسئولیت معاونت پژوهشی دانشکده مهندسی عمران را عهده‌دار بودم و اکنون نیز مسئولیت اداره کل حفاظت محیط زیست استان اصفهان را عهده‌دار می‌باشم.

- لطفاً یک سیمای کلی از وضعیت زیست محیطی استان اصفهان که دارای ویژگی‌های بارز صنعتی، کشاورزی و شهری است ارائه بفرمایید.

اگر محیط زیست را به دو بخش انسانی و طبیعی تقسیم نمایم، بهتر می‌توان سیمای کلی وضعیت زیست محیطی استان

کنترل آلودگی هوای شهر اصفهان به طور جدّ و مستمر نسبت به تهیه و اجرای برنامه جامع کنترل آلودگی هوای اصفهان بزرگ اقدام خواهیم نمود.

از دیگر فعالیت‌هایی که دنبال خواهد شد، آموزش‌های زیست محیطی عمومی جهت ارتقاء سطح فرهنگ عمومی، حمایت و توسعه تشکل‌های مردمی و سازمان‌های غیر دولتی زیست محیطی برای به مشارکت گرفتن نیروهای غیر رسمی جامعه و توسعه تحقیقات کاربردی برای برخورد علمی با مشکلات زیست محیطی استان می‌باشد.

- در برنامه پنجساله سوم توسعه کشور در بخش حفاظت از محیط زیست چه اهدافی مورد نظر بوده و چگونه قابلیت اجرایی آن تضمین گردیده است؟

رتوس اهم سیاست‌های زیست محیطی برنامه سوم کشور عبارتند از:

۱- " بهره‌برداری از منابع طبیعی بر اساس توان بالقوه آنها" به طوری که ضمن حفظ روند رشد تولیدات و بهره‌برداری پایدار از منابع، تعادل محیط زیست نیز حفظ گردد. قرار است آیین‌نامه اجرایی این برنامه، به طور مشترک توسط سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت جهاد سازندگی تهیه و به تصویب هیأت وزیران برسد.

۲- " تقویت و پشتیبانی سازمان‌های غیر دولتی حامی محیط زیست" که قرار است آیین‌نامه اجرایی آن توسط سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان برنامه و بودجه تهیه شود.

۳- " موظف نمودن واحدهای تولیدی در امر کاهش عوامل آلوده‌کننده محیط زیست تا حد تطبیق با ضوابط زیست محیطی و اخذ جریمه مناسب از واحدهای متخلف" به طوری که جریمه‌ها برای جبران خسارات وارده هزینه گردند. آیین‌نامه اجرایی این سیاست باید توسط سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران برسد.

۴- " الزام در امر ارزیابی زیست محیطی کلیه طرح‌ها و پروژه‌های بزرگ تولیدی و خدماتی پیش از اجرا و در مرحله انجام مطالعات امکان‌سنجی و مکان‌یابی بر اساس ضوابط الگوهای مصوب شورای عالی حفاظت محیط زیست و الزامی

بودن رعایت نتایج ارزیابی توسط مجریان طرح‌ها و پروژه‌های مذکور".

- طی دو سال گذشته بحران کم‌آبی اغلب نقاط کشور از جمله استان اصفهان را تهدید نموده است، با عنایت به این موضوع و اقداماتی از قبیل کاهش دبی رودخانه زاینده رود در زمستان سال گذشته، چه تدابیری جهت حفظ حیات اکولوژیک این رودخانه و تالاب گاوخونی اندیشیده شده است؟

در زمستان گذشته به دلیل کاهش نزولات جوی شاهد خشک شدن رودخانه زاینده رود در شهر اصفهان بودیم که این موضوع اثرات غم‌انگیزی بر اکوسیستم این رودخانه به جای گذاشت. متأسفانه قطع آب رودخانه بدون هماهنگی با این اداره کل صورت گرفت و وقتی متوجه شدیم به شدت با آن مخالفت نمودیم. هم‌اکنون در حال مذاکره با مسئولین محترم سازمان آب منطقه‌ای اصفهان برای هماهنگی بیشتر جهت به حداقل رساندن اثرات زیست محیطی ناشی از خشک‌سالی بر اکوسیستم رودخانه هستیم.

تالاب گاوخونی که به عنوان یکی از ۱۸ تالاب بین‌المللی ایران در کنوانسیون رامسر به ثبت رسیده است و مکان استراحت و تغذیه پرندگان مهاجر است، از اهمیت اکولوژیکی بالایی برخوردار است. متأسفانه این تالاب با ارزش به خاطر خشک‌سالی آب کافی دریافت نمی‌کند و اندک آب دریافتی آن نیز بسیار آلوده و عمدتاً زه‌آب‌های کشاورزی می‌باشد. این اداره کل در سال جاری طرح‌های تحقیقاتی برای مدیریت بهتر و عملی‌تر زاینده رود و تالاب گاوخونی با کمک اساتید دانشگاه در دست اجرا دارد.

- از آنجا که جنابعالی به عنوان دانشیار دانشگاه صنعتی اصفهان عضوی از خانواده دانشگاهیان کشور نیز می‌باشید، ارتباط بین دانشگاهها و دستگاههای اجرایی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ در اداره کل حفاظت محیط زیست استان اصفهان این ارتباط چگونه است؟

دانشگاهها از مراکز مهم و پرتوان علمی و تخصصی کشور هستند و دستگاههای اجرایی از برقراری ارتباط با این مراکز از

امروزه، اهمیت حفاظت از محیط زیست برای تمام مسئولین محترم استان و آحاد ملت به خوبی روشن است و همین امر باعث شده تا تمایل عمومی به امر مشارکت و همکاری در حفظ محیط زیست از صورت حرف به عمل در آید.

برای جبران این کمبودها، علاوه بر آن که در جذب اعتبارات بیشتر و گسترش تشکیلات رسمی تلاش می‌کنیم، به مسئله " مشارکت" به عنوان یک ابزار کارساز بسیار دل بسته‌ایم. امروزه، اهمیت حفاظت از محیط زیست برای تمام مسئولین محترم استان و آحاد ملت به خوبی روشن است و همین امر باعث شده تا تمایل عمومی به امر مشارکت و همکاری در حفظ محیط زیست از صورت حرف به عمل در آید. سعی بر آن است که با برنامه‌ریزی مناسب بتوان با مشارکت عمومی به اهداف سازمان حفاظت محیط زیست تحقق بخشید. در این راستا نقش سازمان‌های غیر دولتی و تشکل‌های مردمی بسیار ارزنده خواهد بود و سیاست کلی سازمان حفاظت محیط زیست حمایت و همکاری هر چه بیشتر با آنها می‌باشد.

- ضمن تشکر مجدد از جنابعالی که وقتتان را در اختیار این مجله قرار دادید، چنانچه مطلب خاصی مورد نظرتان است برای خوانندگان مطرح بفرمایید.

در پایان، از کلیه دست‌اندرکاران نشریه خوب و علمی آب و فاضلاب که به حق نقش ارزنده و به سزایی در ارتقاء سطح دانش زیست محیطی به خصوص در زمینه منابع آب بر عهده دارند، تشکر و قدردانی می‌نمایم و از خداوند متعال موفقیت بیشتر این عزیزان را در راه اهداف والای آگاه‌سازی و اطلاع‌رسانی آرزو می‌نمایم. در ضمن از فرصتی که به بنده داده شد بسیار ممنون و سپاسگزارم.

توان علمی بالاتری برخوردار شده و بهتر می‌توانند مشکلات را حل نمایند. از سوی دیگر به همکاران دانشگاهی نیز توصیه می‌نمایم که حتماً بخشی از فعالیت‌های خودشان را به تحقیقات کاربردی برای حل علمی معضلات اجرایی کشور اختصاص دهند.

در حال حاضر تعداد زیادی از اساتید محترم دانشگاههای استان با این اداره کل در انجام طرح‌های تحقیقاتی کاربردی زیست محیطی همکاری دارند. در ضمن اکثر اعضای شورای پژوهشی اداره کل حفاظت محیط زیست استان اصفهان را اساتید دانشگاهها تشکیل می‌دهند و در کمیته‌های تخصصی نیز عضو بوده و فعالیت می‌نمایند.

در همین جا از فرصت استفاده نموده و بدین وسیله از کلیه اساتید محترم و محققان و متخصصینی که علاقمند به همکاری با اداره کل هستند، دعوت به عمل آورده و اطمینان می‌دهم که مدیریت فعلی سازمان حفاظت محیط زیست با علاقمندی دست همکاری آنها را به گرمی می‌فشارد.

- آیا ساختار فعلی اداره کل حفاظت محیط زیست استان جوابگوی انتظارات مردم این استان بخصوص شهرستان اصفهان می‌باشد؟ اگر نیست چه تدابیری در جهت ظرفیت‌سازی در این خصوص انجام شده است؟

اگر واقعیت را بخواهید، جواب منفی است زیرا مسائل و مشکلات وسیع محیط زیست استان خارج از توان مالی، تشکیلاتی، اجرایی و کارشناسی اداره کل در شرایط فعلی است.